

Hajnický občasník

Zpravodaj Obecního úřadu v Hajnici
Neprodejné

Číslo 1
Ročník 2017

Vážení spoluobčané, vážení čtenáři Hajnického občasníku.

V předvánočním čase mi dovoluji, abych Vám jménem zastupitelů obce, pracovníků obecního úřadu i jménem svým popřál pokojné a klidné prožití vánočních svátků. Přeji Vám, abyste je prožili v kruhu svých rodin a nejbližších přátel. Věnujte také tichou vzpomínku těm, kteří již s námi ke svátečnímu stolu nemohou usednout. Dětem přeji, aby po ročním čekání našly pod stromečkem to, o co si napsaly a to, co si přály. Do nového roku 2018 přeji všem v osobním životě i v životě pracovním hodně zdraví, spokojenosti, štěstí. Prostě, všechno nej !!!

Petr Červený - starosta

Poděkování

Děkuji tímto všem sponzorům, organizátorům, ale i našim spoluobčanům, kteří se v letošním roce podíleli na přípravě sportovních nebo kulturních akcí pořádaných pro širokou veřejnost z řad dospěláků nebo dětí. Jednalo se např. o hasičské soutěže, Hajnickéj potlach, Retro – repro, nohejbal, ledování kurtů pro bruslení, vánoční dílny, rozsvěcení vánočního stromu, ale i benefiční koncerty v kostele Sv. Mikuláše. Poděkování patří i spolku NaŽďár za akce pořádané v Horním Žďáru. Zvláštní poděkování patří hasičům, konkrétně tzv. výjezdovce. Tito členové JSDH jsou v kteroukoli hodinu připraveni zachraňovat majetek, domácí zvířata, případně životy občanů, které jsou ohroženy ohněm, vodou nebo při nehodách. Těm přeji co nejméně výjezdů a aby se od nich vždy ve zdraví vrátili ke svým rodinám.

Vánoční koncerty

Po roční odmlce si Vás dovoluujeme opět pozvat na vánoční koncert pěveckého spolku Záboj ze Dvora Králové nad Labem, který se uskuteční dne 18.12.2017 od 18.00 v kostele Sv. Mikuláše v Hajnici.

Druhý vánoční koncert se uskuteční 22.12.2017 od 18.00 hod. v kostele Sv. Jana Křtitele v Horním Žďáru kde Vás vánočně naladí spolek NaŽďár. Na program budou koledy z ciziny, ale i tradiční české koledy.

(vánoční zpívání v kostele v Horním Žďáru)

Obecní úřad - dovolená

Oznamujeme občanům, že z důvodu čerpání dovolených bude obecní úřad od 21. 12. 2017 do 2. 1. 2018 uzavřen.

Poplatek ze psa a poplatek za systém svozu komunálního odpadu

Tak jako v minulých letech, tak i letos připomínáme, že platby v hotovosti na rok 2018 (psi, odpady) se budou přijímat od 1. 2. 2018, a to v pondělí a ve středu od 7.00 hod. do 16.00 hod. Poplatky jsou splatné do 30. 6. 2018. Složenky nebudou trvale bydlicím občanům rozesílány.

Malé ohlédnutí za rokem 2017

V lednu byl pro potřeby SDH zakoupen dopravní automobil FORD 4x4. Automobil slouží SDH ale i JPO II. Hajnice. Využívá se i k odvozu dětí na soutěže. Uplatnění pro JPO už měl v říjnu při větrné kalamitě.

Nejsledovanější akcí v letošním roce byla dostavba sportoviště s umělým povrchem. Celá akce byla vybudována z vlastních zdrojů bez dotace. V druhé polovině roku už bylo sportoviště využíváno našimi sportovci i sportovci z blízkého okolí.

Připravuje se dokumentace pro největší akci, a to napojení Horního Žďáru na obecní vodovod. Přípravné práce na projektové dokumentaci stále pokračují a předpokládaná výstavba vodovodu se plánuje pro rok 2019.

V Kyjích byla opravena část místních komunikací, byly osazeny další odpadkové koše, přibýly také čtyři nové autobusové čekárny včetně laviček. Pro instalaci dalších čekáren se připravují povolení pro umístění od vlastníků pozemků.

Dokončeno je vypracování dokumentace na výstavbu Technicko – hospodářského zázemí pro potřebu obce, které bude postaveno vedle stávajících garáží u bývalých kanceláří (kukuřičák) Státního statku a bude sloužit pro pracovníky obecního úřadu (garáž, dílna, sociální zázemí). V současné době je již zažádáno o stavební povolení.

Dále je před dokončením projektová dokumentace pro výstavbu chodníku a cyklostezky od Motořestu Výšinka na křižovatku do Horního Žďáru. Od Motořestu Výšinka po pravé straně ve směru na Trutnov až k Fekiačovým bude „pouze“ chodník, pak bude následovat přechod pro chodce a dále po levé straně komunikace I. třídy I/37 bude pokračovat až na Žďárskou křižovatku společně chodník s cyklostezkou.

Pracuje se i na dokumentaci pro zateplení, opravu střechy a instalaci tepelného čerpadla obecní bytovky č.p. 30 – 31. Je to jediný obytný dům v majetku obce, kde se ještě topí centrálně uhlím. Proto byla tato akce schválena a bude zažádáno o dotaci

Před dokončením je i dokumentace terénních úprav fotbalového hřiště Spartaku Hajnice. Raritou tohoto hřiště je to, že výškový rozdíl mezi brankami je 230 cm a hráči z ostatních klubů dali hřišti název „Hajnická sjezdovka“. To je také jeden z důvodů úprav. Mohlo by se stát, že by nebylo dovoleno na tomto hřišti hrát mistrovská utkání. Pracuje se i na dokumentaci pro demolici stávajících kabin. Na místo této stavby se počítá se stavbou o něco větší se záměrem rozšíření služeb. Současné parametry již nevyhovují především pro potřeby fotbalu (málo místa, nedostačující sociální zařízení , hlavně sprchy a WC, apod.).

V rozpracovanosti je akce s grantem Nadace VIA pro centrum Horní Žďár, kde by mělo vzniknout místo pro setkávání s názvem akce „Místo kde žijeme“. Celou tuto akci sice zajišťuje obec, ale hlavní tahoun je opět spolek NaŽďár.

Před podepsáním je i „Darovací smlouva“ s Královéhradeckým biskupstvím o převodu kostela Sv. Jan Křtitele v Horním Žďáru do majetku obce. Gotický kostel, i když to je zapsaná nemovitá kulturní památka, není v dobrém stavu. Věříme, že s pomocí Ministerstva kultury ČR získá obec potřebné finanční prostředky a kostel se dá do stavu, kdy nebude dělat naší obci ostudu.

A jako poslední menší akcí, kde se připravují technické podmínky, je úprava části úvozu za kostelem, tzv. Hajnické výhledy. Mělo by tam být několik herních dětských interaktivních prvků a mobiliář (sezení) pro chvilky odpočinku.

Do domu s pečovatelskou službou byla zakoupena schodišťová sedačka. Nájemníci, kteří mají problém s chůzí, ale jinak jsou čiperní, se teď mohou bezpečně a bez námahy pohybovat mezi přízemím a prvním poschodím.

V první polovině roku 2018 by mělo konečně dojít i na kompostéry. V letošním roce byl na získání kompostérů přetlak žádostí. Uspěly tak především velké obce nebo společenství obcí.

Střílení petard

Každým rokem upozorňujeme „ohňostrůjce“ a „domácí pyrotechniky“ ke zvýšené opatrnosti při střílení petard a vypouštění rachejtli. Nejinak tomu bude i letos. A tak Vás žádám, abyste dbali zásad zvýšené bezpečnosti nejenom pro své zdraví, ale také pro zdraví ostatních diváků. V neposlední řadě i pro bezpečnost věcí movitých i nemovitých v okolí prováděných odpalů.

Mějte také na paměti, že střílením trpí domácí zvířata jako pejsci, kočky ale třeba i koně. Neprovádějte prosím toto střílení zbytečně před Silvestrem, ani během dne v Novém roce.

Bezpečná vzdálenost pro střílení petard od propanbutanových úložišť je 100 m. To samé platí i o kulturních nemovitých památkách. Pro oživení paměti jsou plynová úložiště u patnáctibytovky č.p. 225, u zdravotního střediska a na jižní straně fi. HLF. Nemovité památky jsou roubená chalupa č.p. 6, strážní věž u kostela Sv. Mikuláše, roubené patrové stavení v blízkosti budovy staré pošty. V Horním Žďáru se jedná o kostel Sv. Jana Křtitele.

V souvislosti se střílením petard žádáme občany a nájemníky obecních domů, kteří si příchod nového roku zpestřují ohňostrojem, aby po sobě také obaly od vystřelené pyrotechniky uklidili.

Mateřská škola Hajnice

V tomto školním roce byla otevřena pouze jedna třída, kterou navštěvuje 28 dětí. Od září 2017 pracujeme podle nového školního vzdělávacího programu „Ať je léto nebo zima, ve

školce je stále prima.“. Program naší mateřské školy se stále snažíme obohacovat o nové zážitky. Na podzim jsme tradičně uspořádali Drakiádu, kde nám sice sluníčko přálo, ale vítr nefoukal. Jako každý rok jsme s dětmi jezdili na oblíbené plavání. Nedávno nás navštívil Mikuláš s čertíci. Divadelní formou se dětem představili a obdarovali je drobnými dárky. I čertice vykouzila na dětských tvářích úsměvy. Pomalu nám na dveře klepe vánoční besídka, držíme dětem palečky.

Základní škola

Letošní školní rok jsme zahájili 4. září 2017 v budově základní školy, kde jsme slavnostně přivítali 9 prvňáčků. Společně s panem starostou jsme novým žákům popřáli radost z učení a mnoho úspěchů ve školní práci.

Poprvé v tomto školním roce je otevřen 5. ročník, který navštěvuje 7 žáků. Žáci jsou rozděleni, stejně jako v minulých letech, do tří tříd. Spojený je 1. a 2. ročník, 3. a 5. ročník a 4. ročník se vzdělává samostatně.

Všichni žáci mohou navštěvovat školní družinu, kde jsou otevřena dvě oddělení.

Ve škole je celkem 39 žáků, dalších 5 dětí se vzdělává v zahraničí, 3 děti mají individuální vzdělávání. Žáci se vzdělávají podle školního vzdělávacího programu „Neučíme se pro školu, ale pro život“.

Vzhledem k menšímu počtu žáků panuje ve škole i v jednotlivých třídách rodinná atmosféra. Žáci jsou vedeni ke kamarádskému soužití, ke spoluzodpovědnosti za školu, do které právě chodí.

Při výuce i volnočasových aktivitách se co

nejvíce snažíme využít blízkost okolní přírody, kde můžeme poznávat její zákonitosti a krásu.

Při předávání informací je pro nás důležitý i prožitek, proto zařazujeme do výuky mimoškolní

aktivitu, jako jsou exkurze, výlety, interaktivní výstavy. V říjnu jsme navštívili sklárnu v Harrachově a výrobu vánočních ozdob v Poniklé. Plánujeme i další exkurze a výlety. Žáci mají možnost navštěvovat různé zájmové kroužky. Např. Sportovní kroužek, Hra na flétnu, Angličtina hravě, Angličtina – konverzace, Chovatelský kroužek.

Během měsíců září – listopad se uskutečnil plavecký kurz, na který navázal kurz bruslení.

Pravidelně

navštěvujeme divadelní představení, za kterými se vydáváme do větších měst v našem okolí.

Nezapomněli jsme ani na budoucí prvňáčky. Navázali jsme na nově vzniklou tradici, kdy předškoláci pravidelně navštěvují základní školu. V rámci projektu „Cestička do školy“ se seznamují s prostředím školy.

Touto dobou se žáci připravují na vánoční besídku. Těší se, jak rodičům a blízkým zpříjemní předvánoční čas.

O nejdůležitějších akcích se dozvíte na webových stránkách, kde je k nahlédnutí i bohatá fotogalerie www.zshajnice.cz

Přejeme všem pěkné a ničím nerušené Vánoce!

Mgr. Martina Švorcová, ředitelka ZŠ a MŠ

Hasiči Hajnice

Blíží se konec roku 2017 ve kterém oslavil kolektiv mladých hasičů SDH Hajnice 25 let obnovené činnosti. Během této doby prošlo našimi řadami okolo 190 dětí. V současnosti jsou u nás již děti rodičů, se kterými jsme v roce 1992 začínali. Jsem velmi rád, že někteří naši bývalí členové si vybrali hasičinu i jako svoje povolání, další se zařadili do výjezdové jednotky našeho SDH. Děvčata zůstala v kolektivu pracovat jako vedoucí, instruktorky, ostatní pomáhají podle svých možností. Během uplynulých let se našim mladým hasičům podařilo získat významné úspěchy nejen v rámci našeho okresu nebo kraje ale i na mistrovství České Republiky v soutěžní hře PLAMEN ale i v dorosteneckých kategoriích.

Rok 2017 byl úspěšnější pro dorostence, Natálii Langerovou, Barboru Packovou a Patrika Linhartu. Všichni se probojovali na MČR do Zlína, kde Natálie obsadila 5. místo, Barbora 13.místo a Patrik jako člen družstva Brada Rybníček vybojoval titul Mistra republiky. Natálie vyhrála i seriál východočeských stovek, Matěj Vojtěch v něm obsadil pěkné 4. místo.

Mladší hasiči trochu slevili z výsledků minulých let, přesto několik pěkných úspěchů dosáhli také, namátkou 2. místo mladšího družstva na Rožnovském poháru, 5. místo starších na Miletínské uzlovce, 5. místo starších na halovém mistrovství Podzvičinska. Dařilo se i jednotlivcům, v kategorii přípravek obsadil Jakub Effenberk 2., Natálie Cvrčková 6. a Viktorika Hrbková 7. místo v seriálu přeborník okresu Trutnov v šedesátkování. Ve stejném seriálu, ale mezi mladšími chlapci skončil David Langer na 6. místě.

Mimo svoji hlavní činnost spojenou s hasičinou jsme se také byli pobavit v zábavním centru TONGO, plavat v bazénu, připravujeme Vánoční nadílku s diskotékou, nebo Hasičskou noc.

Těšíme se také, že k nám najdou cestu noví kamarádi předškoláci i ti starší.

Chtěl bych touto cestou poděkovat mým kolegyním vedoucím, Markétě Žížkové, Martině Borůvkové, Elišce Dvořákové a Lence Effenberkové, které věnují svůj čas a energii našim mladým hasičům. Poděkování patří také Denise Vojtěchové a Pavlíně Langerové, které se nezištně starají o naše žaludky na postupových soutěžích a Pavle Hrbkové za pravidelnou pomoc s dopravou na soutěže.

Vážení přátelé, jménem kolektivu mladých hasičů a celého SDH Hajnice přeji Vám i Vaším rodinám příjemné a klidné prožití Vánočních svátků a do roku 2018 hodně zdraví a osobních úspěchů.

J. Borůvka

Sbor dobrovolných hasičů

Hajnice

Vás zve na tradiční

Hasičský ples

27. 1. 2018

Od 20:00 v motorestu Výšinka

Zahraje **Duo ARNIKA**

Vstupné: 100 Kč

NA ÚČASTNÍKY ČEKÁ BOHATÁ TOMBOLA

Odvoz zpět do Hajnice zajištěn

SDH Hajnice

SDH Hajnice přeje všem příjemné prožití svátků vánočních v kruhu svých nejbližších, hodně štěstí, zdraví a elánu do příštího roku 2018.

Andrea Žáková – starostka SDH

SK Spartak Hajnice

SK Spartak Hajnice si dovoluje poděkovat všem členům i příznivcům za podporu při mistrovských utkáních jak na domácím hřišti, tak i na hřištích soupeře. Přejeme všem příjemné prožití vánočních svátků, hodně zdraví, štěstí, spokojenosti v novém roce 2018.

Robert Novotný - předseda

Spolek NaŽďár

Od měsíce října roku 2016 začal oficiálně v Hajnici působit Spolek NaŽďár, který založili obyvatelé z Horního Žďáru, Výšinky a Dubového Dvora za účelem podpory místního společensko-kulturního života. Jedním z cílů spolku je také podílet se na

rekonstrukci kostela svatého Jana Křtitele.

Již před založením spolku jeho dnešní členové pořádali v Horním Žďáru a okolí mnoho akcí (koncerty v kostele svatého Jana Křtitele a u vodní nádrže, čištění hřbitova od náletů zeleně, dětský den a stezku odvahy, opravu drobných církevních památek aj.).

Členové spolku NaŽďár také založili stejnojmenný hudební soubor, který poprvé vystoupil v prosinci 2016 ve žďárském

kostele s vánočním repertoárem. Na svátek sv. Jana Křtitele 24. 6. 2017 soubor připravil dvouhodinový program sestávající z lidových svatojanských písní a kostýmovaného pásma písní z celého světa. Toto pásmo předvedl ještě v listopadu pro klienty DPS Hajnice a potom pro Spolek česko-německého přátelství v trutnovském hotelu Patria. Nejbližší plánované koncerty s názvem „Vánoce z cizokrajin“ se uskuteční 22. prosince od 18 hod. v kostele sv. Jana Křtitele a 29. prosince od 18 hod. ve Valdštejské lodžii u Jičína.

V letošním roce spolek realizoval s podporou Nadace VIA projekt „Místo, kde žiji“ - sesbíral historické fotografie Žďáru a okolí a ve formě velkoformátových tisků je vystavil v kostele, kde se pak na Svatojánské pouti sešli obyvatelé Žďáru současní i minulé. Akce byla provázena již zmíněným hudebním vystoupením hudebního souboru. Ještě celé léto a podzim byla výstava přístupná i kolemjdoucím turistům, kteří o to projevíli zájem.

NaŽďár inicioval vznik projektu „Staronová náves“ - Obec Hajnice tak získala od Nadace VIA finanční podporu na plánování a úpravu veřejného prostoru v okolí vodní nádrže v Horním Žďáru. První plánovací setkání s účastí veřejnosti se uskuteční na konci ledna 2018.

Spolek NaŽďár je otevřený jakékoliv spolupráci - rád uvítá nové členy nebo jen námět k zajímavé činnosti, radu či pomoc z okolí.

Krásné, šťastné a pohodové Vánoce vám všem!!!

Malé ohlédnutí za historií

Před časem jsme se v občasníku okrajově zmínili o válečném roce 1866. Jedna z bitev se odehrála 28.6.1866 v blízkosti naší obce u Stříteže. Nedaleko obce na jižní straně je umístěn vojenský hřbitůvek, kde jsou pochováni 3 prusí poručíci, i když tam jsou 4 hroby se čtyřmi velkými balvany. Jsou to Rudolf von Byern, Kurt von Drigalski (pochován ve Svídnici, ve Stříteži má pouze symbolický hrob), Hans von der Mülbe a poslední z poručíků Paul von Sydow. Nyní nám dovolu, abychom se o poručících zmínili trochu podrobněji.

Rudolf von Byern – poručík a adjutant u I. praporu gardového fyzilírského pluku. Narodil se 15.12.1842 v Zabakucku, kraj Jericho, saská provincie. Byl synem majitele panství rytíře von Byern auf Zabakuck a Emilie rozené Krug von Nidda. Dne 6.5. 1862 vstoupil do gardového fyzilírského pluku, s nímž odtáhl do pole. Padl ve srážce u Stříteže a Nového Rokytníku 28.6. 1866, když ho na místě usmrtil granát, který ho zasáhl do prsou během postupu proti lesu severně Stříteže. Pohřben je na lesním hřbitůvku jižně obce vedle poručíků Mülbeho a Sydowa s dalšími pruskými vojáky. Na památku padlých důstojníků gardového fyzilírského pluku je zde naprosto atypický náhrobní pomník, který tvoří skupinu čtyř ohromných neotesaných balvanů z arkózového pískovce, v nichž jsou vsazeny nápisní desky ze syenitu se jmény padlých a zezadu je do jednoho z kamenů je vsazena nápisní deska s věnováním a veršem.

Kurt von Drigalski – poručík u 7. setniny gardového fyzilírského pluku. Narodil se 2.11.1843 v Bartensteinu ve Východním prusku. Byl synem podplukovníka Rubena von Drigalskiho, velitele fyzilírského praporu od 1. durynského pěšího pluku č.31, který padl v bojích u Podola 26.6.1866. Vstoupil 25.5.1864 do gardového fyzilírského pluku, s nímž táhl do pole ve srážce u Stříteže a Nového Rokytníka 28.6.1866. Byl těžce zraněn tečnou střelou na hlavě. Tomuto podlehl 28.7.1866 ve Svídnici, kde byly jeho tělesné ostatky pohřbeny na místním hřbitově. Jeho jméno je uvedeno na pomníku v lese u Stříteže, kde byli pohřbeni tři poručíci gardového pluku.

Hans von der Mülbe – poručík u 8. setniny gardového fyzilírského pluku. Narodil se 25.7.1846 v Berlíně. Byl synem generála pěchoty von der Mülbeho, který ve válce r. 1866 velel mobilnímu zeměbranceckému sboru ve Wiesbadenu. Dne 9.4.1864 odešel z kadetního sboru do gardového pluku, s nímž se zúčastnil polního tažení. Ve srážce u Nového Rokytníku 28.6.1866 obdržel rozkaz postupovat se svojí četou k lesu severně Stříteže a odtud zaútočit na nedalekou rakouskou baterii obtěžující svou palbou útočníky. Když poručík vystoupil na silnici Studenec – Nový Rokytník, která ohraničovala tento les, aby se rozhlédl, zasáhla ho kulka do levé poloviny hrudi. Stačil svým lidem jen říci: „*Položte mi hlavu výš !*“ a pak se zvoláním „*Vpřed !*“ tento nejmladší důstojník pluku skonal dávaje příklad, jak musí zemřít pruský důstojník. Fyzilír Wolff II. Ho pomstil tím, že dobře mířenou střelou zastřelil Rakušana, kerého uviděl vystřelit. Poručík byl také pohřben na lesním hřbitůvku jižně Stříteže vedle poručíka Byerna a Sydowa.

Paul von Sydow – poručík u 5. setniny gardového fyzilírského pluku. Narodil se 3.5.1844 v Berlíně. Byl synem podplukovníka ve výslužbě, armádního a oddílového šéfa ve velkém generálním štábu. Z kadetního sboru vstoupil 25.4.1861 do výše uvedeného pluku a odtáhl s ním do války proti Rakousku. Po mobilizaci byl přeřazen ze svého dosavadního působení u I. ke II. Praporu. Padl ve srážce u Nového Rokytníku 28.6.1866, což se stalo po 11.15 ho., když přikročila garda k útoku na Střítež a silné střelecké kolony zaútočily na vesnici. V ten moment vyskočil také on, aby se mohl lépe rozhlédnout, avšak klesl zpět mrtev k zemi zasažen jednou střelou do hrudi a druhou do stehna. Během celého boje pohrdal krytím a učinil tak až po několika prosbách svých lidí a připomínce poručíka v.d. Mülbeho a zaklekl za Rakouskou tornistru. Pohřben byl spolu s dalšími dvěma padlými důstojníky pluku následujícího dne po poledni v lese u Stříteže. Na velkém prostranství byly přítomny první

dva prapory pluku. Smuteční řeč pronesl divizní kazatel Rogge. Odtud pak pluk pokračoval ve svém pochodu ke Dvoru Králové. U jejich hrobů byla navržena kupa čtyř ohromných neotesaných balvanů z arkózového pískovce.

Jaroslav Dvořák – Lexikon pruských důstojníků padlých roku 1866

Opět tu máme prosinec a tak i já přicházím se svou troškou do mlýna

Ve snaze zamezit množícím se sporům a nejasnostem mezi mlynáři a jejich zákazníky, vydal císař František I. dne 1. prosince roku 1814 patent, který obsahoval celkem čtyřicet ustanovení, závazných jak pro všechny majitele mlýnů, mlynáře a jejich pomocníky, tak i pro vrchnosti, které měly povinnost na dodržování těchto pravidel dohlížet.

S odstupem dvou staletí se jedná o velmi zajímavé čtení, neboť v jednotlivých ustanoveních je kladen velký důraz na hospodárné nakládání s vodou, zdravotní nezávadnost mlýnských produktů, ale zejména na poctivost. Nově se například nařizuje používání mísových vah s cejchovaným závažím a zakazuje se používat k vážení tzv. přezmen. Na pořízení takových vah byla stanovena lhůta tří měsíců. Pokud by i po této době mlynář používal zakázaný přezmen, byl by mu bez náhrady zabaven, prodán za cenu železa a výtěžek společně s pokutou by připadl nejbližšímu chudobinci, nebo by byl rozdělen mezi místní potřebné.

Význam přesného vážení je dán jiným odstavcem, kde se přímo určuje, kolik mouky a kolik otrub má být z dodaného obilí vyprodukováno a jaká je povolena ztráta vyprášením. Mlecí ústrojí nebylo nikdy tak těsné, aby se v mlýnici neprášilo, což věděl i císař František I. Přísně se zde také zakazuje kropení obilí vodou před mletím. Dnes patří tzv. nakrápění k technologii mletí zcela běžně. Vodou nabobtnalá slupka zrna se totiž daleko snadněji oddělí od jeho moučného obsahu, což bylo odnepaměti známo všem zkušeným mlynářům. V tomto ohledu mohlo být nařízení císaře Františka I. (přeneseno do dnešní terminologie) poněkud kontroverzní. Ve zmíněném patentu byla stanovena i odměna pro mlynáře, která se odvíjela od množství semletého obilí a od aktuální tržní ceny mouky, nebo krup. Mlynáři náležela obvykle 1/14 ceny výsledného produktu. Pamatováno je zde i na sankce pro případ, že by těmto novým pravidlům nebylo vyhověno. Mlynář tak mohl dostat prvně pokutu 10 zlatých, podruhé již dvojnásobek a potřetí 30 zlatých. V pořadí čtvrté zanedbání kterékoliv z povinností pak už pro mlynáře znamenalo ukončení jeho živnosti.

Na území naší obce tak jak ji známe dnes, je historicky doložena existence pěti vodních mlýnů. Dva z nich se nacházely v Dolním Žďáru a zdrojem vody pro ně byl Žďárský potok. Starší z mlýnů stával přibližně v úrovni fary. Jeho posledním známým majitelem byl v roce 1876 Heinrich Schubert. Níže po proudu vznikl kolem poloviny 19. století druhý mlýn. V něm pak, přibližně od roku 1914 jeho majitelé Johann Brendel a jeho syn Josef provozovali hostinec. Objekt zanikl téměř beze stopy v 50. letech minulého století.

V katastru Brusnice stával vodní mlýn, zakreslený již na mapě 1. voj. mapování v letech 1764 – 1768. Známo je o něm pouze to, že v roce 1865 jej vlastnil mlynář Wenzel Feist a že jeho pozdější majitel Alois Steidler zde před koncem 19. století zřídil pekárnu. Mlýn pak možná nějakou dobu ještě sloužil pro vlastní potřeby této pekárny. Jisté je, že v 50. letech minulého

století byl objekt přestavěn na rodinný dům. Nyní má č.p. 15.

Další vodní mlýn stával do první poloviny 19. století pod hrází bývalého rybníka v Kyjích. Po hrází dnes už dávno zapomenutého rybníka vede nyní frekventovaná silnice s mostem přes Běluňku směrem na Proruby.

V katastru Nesytá se nachází bývalý Rudischův vodní mlýn. Ten je rovněž zakreslen už na mapě 1. voj. mapování z let 1764 - 1768. Podnikavý mlynář Franz Rudisch mlýn přestavěl kolem roku 1900 do dnešní podoby. V rybnících náležejících k mlýnu zavedl chov pstruhů, které pak dodával i do zámecké kuchyně v Náchodě. Tato skutečnost vypovídá mnohé o tehdejší kvalitě vody v Běluňce. O tom ale zase někdy příště.

Na dobové fotografii pořízené panem Jiřím Davidem starším jsou v popředí vidět i hromady šterku, připravené pro nově budovanou asfaltovou silnici.

Závěrem bych chtěl připomenout, že zde v (ne)dávných dobách stávaly také mlýny větrné. V rozmezí let 1840 – 1897 je na území dnešní Hajnice doložena existence několika takových mlýnů. Za zmínku stojí jistě poslední z nich, který stával v katastru Horní Žďár. Na tomtéž místě, kde zanikl poslední větrný mlýn byla postavena v roce 1897 zděná kaplička. Ani ona se však do dnešních dnů nedochovala.

M. Němeček - kronikář

Malá vánoční pohádka

Bylo nebylo, stál v jednom městě velký dům. A v tom domě bydlelo tolik lidí, že by je člověk ani všechny nespočítal. Holky, kluci, maminky a tatínkové, babičky i dědečkové, zkrátka lidé mladí i staří, se svými domácími mazlíčky, i bez nich. A se svými rodiči v něm žila i Jana a Honzík. Byly to děti, které svým rodičům dělaly samou radost, často mamince a tatínkovi pomáhaly a byly na sebe hodné. Jednoho dne venku napadlo hodně bílého sněhu a to už obě bystré děti věděly, že se blíží Vánoce. Lidé začali do domu vcházet s krásně zabalenými balíčky a na chodbách vonělo čerstvě upečené cukroví. I Janička a Honzík se začínali pomalu připravovat na Vánoce. Pomáhali mamince s vánočním úklidem a zdobením perníčků. Když už chyběl do Vánoc jen jeden den, přinesl tatínek vánoční stromeček a děti dostaly za úkol jej nazdobit. Práce je bavila a jejich domov za chvíli ožil barvami. Večer už byli všichni unavení a těšili se do postelí. Sotva ale usnuli, ozvalo se v obývacím pokoji: "To je dost, že jsem konečně venku!" A po chvíli bylo slyšet další a další hlasy "Konečně jsou tady Vánoce!" vykřikl někdo, "Já se tak těším na dárky!" řekl nadšeně jiný hlásek, "Myslíte, že letos budou v televizi zase dávat Popelku?" "Mluvte tišeji!" ozval se dívčí hlas. "Chcete snad vzbudit děti?" "Ne, to ne," špitl hlásek, ale když já jsem z těch Vánoc na větví. "No jakpak bys nebyl na větví, když jsi vánoční ozdoba na vánočním stromečku!" řekl někdo a náhle se všechny hlasy rozesmály. "Ticho," okřikl je zase někdo, byla to slaměná panenka visící skoro uprostřed stromečku. Smích ustal, ale tiché mumlání dále pokračovalo. "Ty mě zvonečku vždycky rozesměješ," řekla stříbrná hvězda, která visela úplně dole. A zvoneček tichounce zacínkal. Chvilí si vánoční ozdoby jen tak povídaly, ale po chvíli se jedna z nich vylekala a vykřikla: "Kde jsou svíčky?" Vánoční stromeček přece nemůže být bez svíček. Děti na ně zapomněly. "Ano, ano... že jsme si toho nevšimli dřív. Co budeme dělat?" Vánoční ozdoby byly bezradné. Třpytivá hvězda se rozplakala: "bez světél svíček nebudu zářit!" vzlykala. Náhle promluvila slaměná panenka: "Podívejte!" a zhoupla se na zelené větvičky směrem k vysoké skříni. "Támhle nahoře zbyla ještě jedna nerozbalená krabice, třeba v ní jsou svíčky!" "Ano, ano!" zajásaly ozdoby. Po chvíli se však ozvala fialová vánoční koule. "Ale jak se k nim dostaneme? Já jsem tlustá a ta krabice je příliš vysoko". "Máš pravdu, koule," ozval se něčí hlas, stříbrná hvězda se dala zase do pláče. "No ták, přece jsem tu ještě já!" ozval se shora něčí hlas. Byl to anděl. Krásná vyřezávaná figurka se zlatými křídly. "Anděli, ty jsi naše spása," řekla hvězda a utřela si slzičky. Anděl roztáhl svá krásná křídla a zlehounka se vznesl do vzduchu. Snesl se až na vrchol vysoké skříně a otevřel víko krabice. "Jsou tady!" řekl "hurá", zacínkal zvonek, vánoční stromeček se rozsvítí!" Ozdoby byly nadšené a anděla odměnily potleskem, anděl uchopil jednu svíčku a podal ji slaměné panence, která ji připevnila na stromeček, pak se zase snesl nahoru na skříň a udělal totéž s druhou, třetí a čtvrtou svíčkovou. Všechny vánoční ozdoby celou noc pracovali, už začínalo svítat, když připevnili poslední svíčku. "Já jsem tak unavená," ozvala se stříbrná hvězda. "Já taky," zívla slaměná panenka. Anděl, který celou noc létal na skříni se už nezmohl ani na slovo a usnul. Po chvíli se děti probudili a nadšeně vběhly do obývacího pokoje. "Hurá, dneska najdeme pod stromečkem dárky!" vykřikl Honzík "A na večeri si dáme kapra, mňam," řekla Janička. Venku bylo bílo. Děti snědly pár výborných perníčků a daly se do zpívání koled. To už byli vzhůru i maminka a tatínek. Všichni se těšili na krásný večer. Když konečně nastal, zapálili svíčky na vánočním stromečku, pouštěli lodičky a pochutnali si na večeri. Když dojedli, ozval se zvoneček a děti mohly jít do obývacího pokoje rozbalovat dárky. Stromeček byl překrásný, zlatý zvonek a fialová koule se krásně leskly a stříbrná hvězda zářila až přecházel zrak. Pod stromečkem byla hromada dárků. Rozzářily se i dětské oči. Honzík, Janička i rodiče byli šťastní. Radovali se z dárků i ze zářícího stromečku. I vánoční ozdoby byly šťastné Anděl nahoře na větvičce špitl: "Šťastné a veselé Vánoce".

zdroj: www.psanci.cz

